

**OCENA ODDZIAŁYWANIA PLANOWANEJ
TERMOMODERNIZACJI BUDYNKU ZLOKALIZOWANEGO
W WĄLBRSZYSZU PRZY UL. 11 LISTOPADA 19 NA
AWIFAUNE ORAZ CHIROPTEROFAUNE**

Autorzy opracowania:
Łukasz Kurkowski
Michał Kurkowski

EKO-REMIGES Łukasz Kurkowski
ul. Łyskowski 26A/
87-100 Tł.
tel. 448 693-356
mail: EKO-REMIGES@wp.pl
REGON: 341640310
NIP: 879-251-13-34

KWIECIEŃ 2018

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Przepisy prawne dotyczące ochrony gatunkowej zwierząt w budynkach.....	3
3. Przedmiot opracowania.....	4
4. Materiały i metody.....	4
4.1. Metoda ornitologiczna.....	4
4.2. Metoda chiropterologiczna.....	4
5. Wyniki.....	5
5.1. Budynek przy ul. 11 Listopada 19.....	5
5.2. Zalecenia i kompensacje.....	8
6. Podsumowanie.....	9
7. Schematy budek dla ptaków i sposoby ich montażu.....	10
8. Wnioski i zalecenia chiropterologiczne.....	11
Literatura.....	12

1. WSTĘP

Budynki są częstym miejscem do zakładania gniazd przez wiele gatunków ptaków oraz miejscem rozrodu nietoperzy, które zajmują miejsca dogodne do gniazdowania i rozrodu głównie stropodachy, wszelakiego typu szczeliny, poddasza, wnęki i gzymsy. Prowadzone od kilku lat na dużą skalę docieplenia budynków wpływają negatywnie na dostępność miejsc gniazdowania dla wielu gatunków ptaków i nietoperzy.

Ponizszy raport z oceny ornitologicznej i chiropterologicznej przeprowadzonej w kwietniu 2018 roku, wykonany został w celu określenia oddziaływania planowanej inwestycji polegającej na termooizolacji budynku opisanego poniżej w niniejszym opracowaniu na potencjalną awifaunę lęgową, przystępującą do lęgów na, lub w badanym budynku oraz na chiropterofaunę.

Badany budynek położony jest w województwie donosicielejskim, powiecie i gminie Wałbrzych.

2. PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY GATUNKOWEJ ZWIERZĄT W BUDYNKACH

Ochronę ptaków i nietoperzy w budynkach regulują następujące przepisy:

1. Ustawa o ochronie zwierząt z dn. 21 sierpnia 1997 r. (tj. Dz. U. 2013, poz. 856 ze zm.).
2. Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r. (tj. Dz. U. 2015, poz. 1651 ze zm.).
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014, poz. 1348).
4. Ustawa prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (tj. Dz. U. 2016, poz. 290 ze zm.).
5. Ustawa Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. 1997, poz. 553, ze zm.).
6. Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie z dn. 13 kwietnia 2007 r. (tj. Dz. U. 2014, poz. 1789 ze zm.).
7. Ustawa prawo ochrony środowiska z dn. 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. 2016, poz. 672 ze zm.).

3. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem poniższej ekspertyzy ornitologicznej i chiropterologicznej jest ustalenie wpływu planowanego remontu polegającego na termomodernizacji na awifaunę i chiropterfaunę oraz określenie właściwych działań kompensacyjnych i minimalizujących dla ptaków i nietoperzy, zasiedlających następujący analizowany budynek:

- Budynek przy ul. 11 Listopada 19.

4. MATERIAŁY I METODY

4.1. Metoda ornitologiczna

Na terenie planowanej inwestycji wykonano badania w okresie kwietnia 2018 roku (kontrole wykonano w dniach 14.04.2018 oraz 15.04.2018). Obserwacjami objęto wszystkie elewacje budynku przeznaczonego do remontu wraz z otoczeniem. Każda kontrola jednego budynku trwała po około 2 godzin. W czasie kontroli zbierano wszystkie dostępne informacje dotyczące występujących tu ptaków, w szczególności wyszukiwano zachowane gniazda, odchody, zmumifikowane pisklęta, ślady żerowania, wypłuwki, pokłkścieżycowate ślady pozostawione przez ogony ptaków pod otworami w elewacji oraz pióra. Dużo uwagi poświęcono również na szukanie potencjalnych miejsc do gniazdowania dla poszczególnych gatunków ptaków, związanych ze strukturą budynków (obecność otworów, szczeliny, pnączy na elewacji, gzymsów itp.). Miejsca z zauważonymi gniazdami nanoszono na plan budynku. Liczba potencjalnych par lęgowych określana była przede wszystkim na podstawie widocznych śladów odbytych lęgów, ale także analizowano liczbę dostępnych miejsc, które potencjalnie mogą zostać wykorzystane przez ptaki do założenia gniazda. Wykonano także dokumentację fotograficzną potencjalnych miejsc lęgowych ptaków.

4.2. Metoda chiropterologiczna

W czasie przeprowadzonej kontroli dokonano oceny ścian budynku pod kątem przydatności, jako kryjówek dla nietoperzy (kontrole wykonano w dniach 14.04.2018 oraz 15.04.2018). W czasie kontroli prowadzono także w godzinach wieczornych kontrole

detektorowe. W czasie kontroli detektorowych obchodzony cały budynek i prowadzono nagrania.

5. WYNIKI

Najważniejszymi elementami budynków, zajmowanymi przez ptaki są stropodachy. Dla kilku gatunków np. jeryka lub kawk są one głównym miejscem posadowienia gniazd.

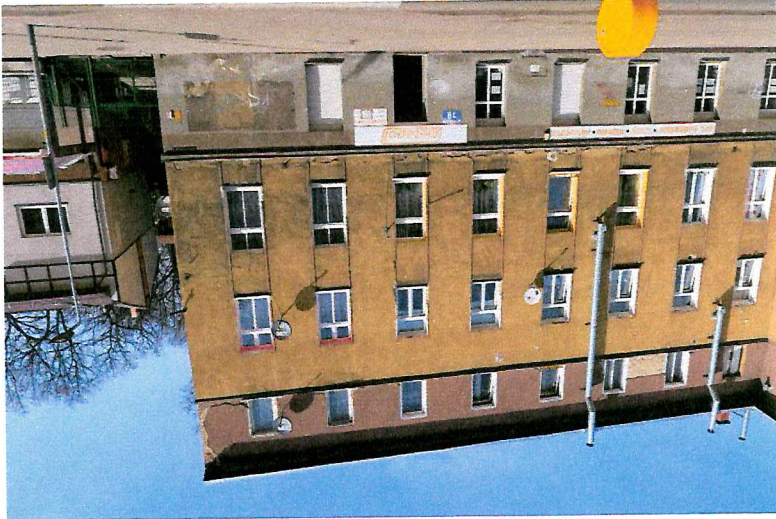
5.1. Budynek przy ul. 11 Listopada 19

Budynek otoczony pojedynczymi drzewami oraz innymi budynkami. Analizowany budynek posiada cztery kondygnacje nadziemne. Prace remontowe obejmą ściany budynku.

W czasie badań ww. budynku stwierdzono miejsca lęgowe jak i same ptaki w otworach i szczelinach na elewacji następujących gatunków ptaków:

- 6 par jeryków *Apus apus*,

W czasie badań ww. budynku nie stwierdzono potencjalnych miejsc rozrodczych dla nietoperzy, nie stwierdzono również samych zwierząt.

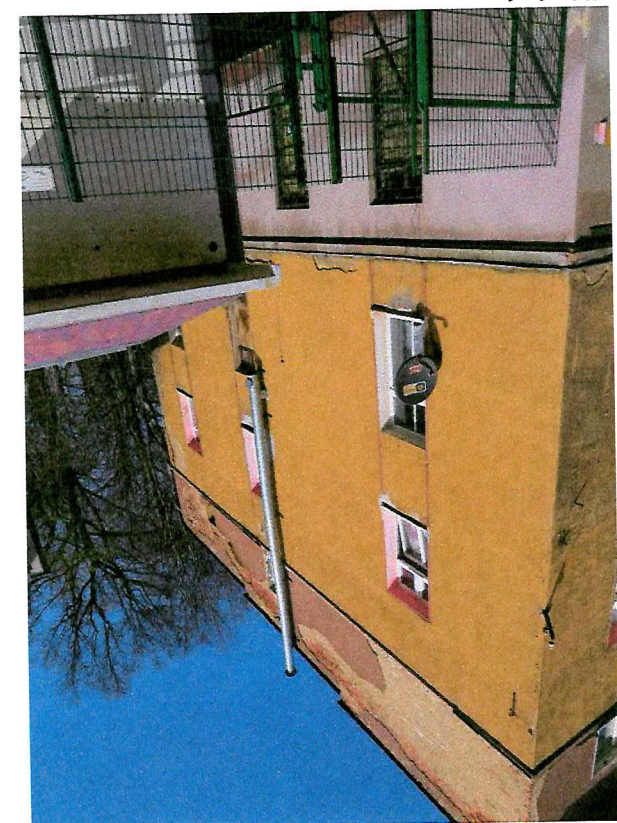
Fot. 1. Ogólny widok budynku.

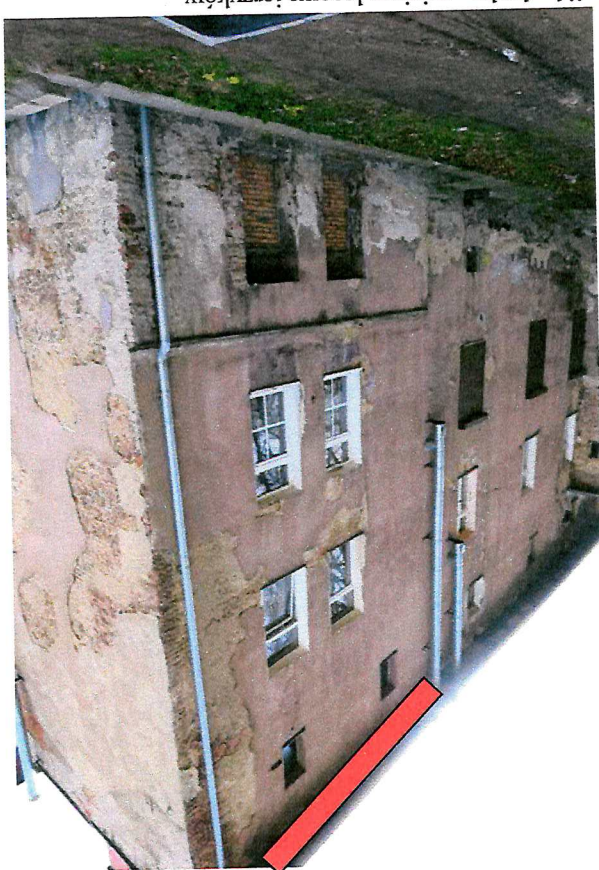
Fot. 2. Ogólny widok elewacji budynku.

Fot. 3. Ogólny widok elewacji budynku.

Fot. 4. Ogólny widok elewacji budynku.

Fot. 5. Ogólny widok elewacji budynku - miejsca łęgowe jerzyków.

Ze względu na stwierdzenie w czasie inwentaryzacji miejsc lęgów ptaków prace termomodernizacyjne prowadzić pod nadzorem ornitologa. W przypadku znalezienia w czasie prowadzenia prac jakiegokolwiek gatunku w fazie lęgów należy zaniechać prowadzenia prac i skontaktować się z ornitologiem, który zdecyduje o dalszym sposobie postępowania.

Ze względu na stwierdzone w czasie badań w roku 2018 miejsc lęgów ptaków na przedmiotowym budynku, należy zamontować w ramach kompensacji za utraczone miejsca lęgów 6 skrzynek typu J (schematy i rozmiary skrzynek są przedstawione w rozdziale 7 niniejszego opracowania). Skrzynki należy zamontować nie później niż do połowy lutego następnego roku po termomodernizacji. Budki typu J należy zawiesić na elewacji budynku na wysokości w miarę możliwości ponad 4 m od ziemi. Budki dla jeryków należy wywiesić na ścianie od strony podwórka tuż pod dachem. Prace termomodernizacyjne można prowadzić w okresie lęgowym pod nadzorem ornitologa w odległości nie mniejszej niż 4 m od stwierdzonych siedlisk jeryków, oraz w sposób umożliwiający swobodny dostęp do siedlisk lęgowych ptaków.

5.2. Zalecenia i kompensacje

Fig. 6. Miejsca lęgowe jeryków.

6. PODSUMOWANIE

Fot. 7. Miejsce zamontowania budek.

Wszystkie stwierdzone podczas inwentaryzacji miejsca łęgowe dotyczą gatunków objętych w Polsce ochroną gatunkową, żaden ze stwierdzonych gatunków ptaków nie znajduje się w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG tzw. Dyrektywy Ptasiej. Żaden ze stwierdzonych gatunków ptaków nie znajduje się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (Głowaciński red. 2001). Zaobserwowane w czasie inwentaryzacji gatunki mimo, że są pospolite i liczne w ostatnich latach wykazują spadki liczebności (Chylarecki & Jawińska 2007, Luniak 2010).

7. SCHEMATY BUDEK DLA PTAKÓW I SPOSOBY ICH MONTAŻU

Tab. 1. Zestawienie liczby i rodzaju budek, które należy wywiesić, jako kompensacje za utracione miejsca lęgowe.

Adres budynku	Liczba budek typu J
Budynek przy ul. 11 Listopada 19	6
Suma	6

Budki lęgowe i ich konserwacja powinny być wykonane zgodnie z poniższymi zaleceniami:

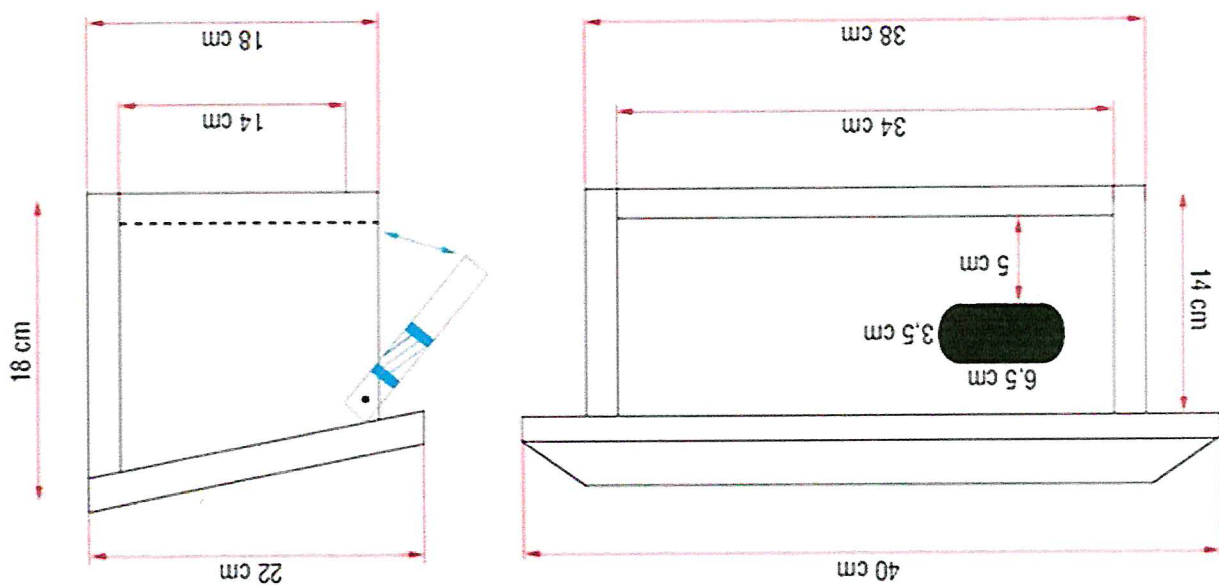
- wykonane z desek sosnowych o grubości 2 cm,
- Powinny być zabezpieczone pokostem, lub innym impregnatem (mniej szkodliwym dla ptaków),
- daszek powinien być zabezpieczony warstwą papy lub blachy,
- Przednia ścianka musi być otwierana, aby możliwe było czyszczenie skrzynek.
- przy wieszaniu budek na elewacji budynku należy je wpuścić w materiał dociepleniowy i pokryć tynkiem takim samym jak elewacja budynku,
- budki muszą być szczelne bez żadnych szpar,
- skrzydki obługatoryjnie okresowego czyścić raz na dwa-trzy lata (skrzydki typu A należy czyścić raz w roku, skrzydki typu D i J raz na trzy lata),
- czyszczenie budek należy wykonać w okresie od połowy października do końca lutego.

Przedstawione schematy budek są najczęściej stosowane w praktyce ochrony ptaków ich wzory można znaleźć w książce Szokałskiego i Wojtatowicza (1989) oraz Grzeniewskiego (2010).

Na ścianach budynków, gdzie prowadzono kontrole nie znaleziono miejsc potencjalnego występowania kolonii rozrodczych nietoperzy: w szczelinach, pod gzymsami. Nie znaleziono ich również w drzewach wokół budynków.

8. WNIOSKI I ZALECENIA CHIROPTEROLOGICZNE

Ryc. 1. Schemat budowy skrzynek lęgowych typu I wg. Grzeniewskiego (2010).
Schemat konstrukcji skrzynki lęgowej dla jeryków

LITERATURA

- CHYLARECKI P., JAWŃSKA D. 2007. Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych - raport z lat 2005-2006. OTOP, Warszawa.
- GŁOWACIŃSKI Z. (RED.) 2001. Polska Czerwona Księga Zwierząt - Kręgowce. PWRiL, Warszawa.
- GRZENIEWSKI M. 2010. Gdzie, jak i kiedy wieszać skrzynki lęgowe dla ptaków. Administrator 5/2010.
- LUNIAK M. 2010. Ptaki w budynkach. Stołeczne Tow. Ochrony Ptaków, Warszawa.
- SZOKALSKI M., WOJTATOWICZ J. 1989. Ptaki w ogrodzie. PWRiL, Warszawa.